

Lista szerint...

Igen-igen drága a papír és a nyomda. Különösen művelődési intézmények panaszozzák ezt. Egy-egy szebb kiviteli meghívó már-már annyiba kerül, mint egy belépőjegy, nagyon nehéz tehát hírverést csinálni jó tárlatnak, érdemes előadásnak.

A száj meg a kéz mégis ritkán mozdul együtt. Mert ha már nagy pénzt mégis elkészül a szép és izléses hívogató — legalább célba érne. Csakhogy más fizet — és más postáz.

Régeli postabontáskor mindig belém szorul egy pernyi idegesség. Nyolc-tíz darab egyforma, reprezentatív meghívó is van a levelek között. Udvariasság figyelmesség talán. De hány meghívó szervezettel, intézménnyel van még, amelynek munkatársaival szemben ezt a gesztust gyakorolják! Marad egyáltalán nyomtatvány az „ügynevezett” közönségnek? Eljut egyáltalán egy is a díszes nyomtatványok közül azok közé, akik minden művelődési célunk legfontosabb alanyai? Van esetleg lista szocialista brigádokról is, üzemi közönség-szervezőkről is? Nem hiszem. Azt viszont igen is tudom, hogy ezek a meghívólisták nagyon előregedtek. Nemelyik talán tízéves is van már. Különben miért postáznak olyan embernek is, akit már tíz éve elkísértünk legutolsó útjára, vagy aki hat esztendeje nem él ebben a városban?

Kicsi szepő ez, jól tudom, de ha már olyan drága a papír meg a nyomda, s oly nehéz helyzetben van a művelődés propagandája, azt a kevéske lehetőséget, ami maradt, ne prédáljuk el! Ne udvariassági listák szerint, ne tízéves névsorok alapján hívogassunk széo rendezvényeinkre, hanem arra törekedjünk, hogy minél több figyelmes meghívás jusson el a „nagyérdeműhöz”.

Sz. S. I.

Változékony, hűvös július

Az elmúlt július rendkívül változékony időjárást hozott. Rövid ideig tartó fülledt meleg és kellemetlenül hűvös időszakok váltogatták egymást, zömmel az óceán felől érkező különböző hőmérsékletű légtömegek hatására. A gyors időváltozások sokszor egyik napról a másikra 8–10 fokkal hőmérsékletet emeltek, okoztak, a hónap folyamán azonban a hűvös időjárás volt túlsúlyban, így a hőmérséklet havi középértéke országosra 1–2 C-fokkal a sokévi átlag alatt maradt. Különösen hűvös időjárás alakult ki 14–19-e és 26–28-a között, amikor a hőmérséklet napi középértéke 3–6 C-fokkal volt alacsonyabb az éveszakra megfelelőnél. A legmelegebb napok 12–13-án, 24–25-én és 31-én voltak, de a hőmérséklet 29–34 C-fokos csúcserőssége országosra elmaradt a szokásos júliusi felmelegedésektől.

A hónap csapadékelátottsága júniushoz képest már kedvezőbben alakult, jól lehet, az ország területének mintegy kétharmadán még mindig csapadékhiány mutatkozott, ez azonban a Dunántúli középső és délkeleti területeinek kivételével nem volt aszályos jellegű. Ezzel szemben az ország

északkeleti tájai és Alföldünk keleti része eléggé bő esőkben részesült, ott a sokévi átlag másfélszerese körül mozgott a júliusi csapadék összege. Országos kiadós esők hullottak 5-én, 8–9-én, 14–15-én, 21-én, 26-án és 31-én, az eloszlás azonban a záporok és zivatarok miatt nagyon egyenlőtlenül alakult. A Dél-Alföld csapadéka is eléggé változatosan oszlott meg, a terület nagyobb részére azonban mérsékelt csapadékhiány volt jellemző, amint azt a következő adatok szemléltetik: Bácsalmás 42 mm (74 százalék), Kiskunfélegyháza 54 mm (108 százalék), Kistelek 37 mm (79 százalék), Szentes 31 mm (67 százalék), Szeged 45 mm (88 százalék), Makó 50 mm (100 százalék), Mezőhegyes 61 mm (133 százalék). A hőmérséklet havi középértéke Szegeden 20,7 C-fok volt, ez a sokévi átlagnál 1,6 C-fokkal alacsonyabb. A legmagasabb hőmérséklet 33 C-fok volt, ezt 31-én jegyezték fel, míg a legalacsonyabb hőmérséklet, 10 C-fokot 28-án jegyezték fel. A napsütéses órák havi összege városunkban 279 volt, ez a sokévi átlagnál (309 óra) 10 százalékkal kevesebb.

Dr. Péczely György, egyetemi tanár

Növényvédelem

Újabb károsítók a kertekben

A napokban kezdtek meg rajzásukat a gyümölcsösökben a kaliforniai pajzstetű mozgó lárvái. A házikertek helyenként erősen fertőzöttek, ezért fokozott figyelmet kívánnak. Mivel a kártevő ebben a fejlettségben a legérzékenyebb a rovarölő szerekre, leghatékonyabban augusztus első felében védekezhetünk ellene. Jó hatást ad a Ditrifon 50 WP, 0,2 százalékos, a Safidon 40 WP 0,25 százalékos, valamint a Satox 20 WSC 0,4 százalékos töménységű permetlé.

Kelnek az amerikai fehér szövőlepkék újabb lárvái is. Az első hernyófészkeket célszerű levágni az ágakról és elégetni. A tömeges lárvakelés a jövő héttől várható, s a fertőzött helyeken a védekezés minden kerttulajdonos részére kötelező. Ajánlatos Ditrifon 50 WP, Satox 20 WSC, Unifon 40 EC, illetve Safidon 30 EC rovar-

ölő szerek valamelyikével védekezni. Gyümölcsösökben és zöldségekben elszaporodtak a takácsatkák. A házikertekben főleg az almafákon van belőlük sok. Irtásuk fontos, mert most a telető tojásrakókat pusztítjuk. Felhasználható ellenük az Anthio 33 FC, a Pol-Akaritox, melyekből 1–2 centiliter szükséges 10 liter vízhez, valamint a Foszfotion (szilvafák kivételével), melyből 10 liter permetléhez 3 centiliter az előírt adag.

Az elhúzódó almamolyrajzás, valamint az őszibarackot károsító keleti gyümölcsmoly lárvája miatt újra kell permeteznünk. A permetelésbe tegyünk gombaölő szereket is az erősödő varasodás, levéllikasztó és lisztharmat ellen.

Csongrád megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Verdi: Aida, Az opera előadása a Dóm téren, este 8 órakor.

A 6. művelődésmélti nyári egyetem előadása a Biológiai Kutatóközpontban, délelőtt 9 órától.

XVIII. szegedi nyári tárlat a Móra Ferenc

Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában, augusztus 21-ig.

Hajnal Gabriella kiállítás a Bartók Béla művelődési központban, augusztus 21-ig.

Fotóklubok 13. szegedi szalonja a Bartók Béla művelődési központban, augusztus 21-ig.

Mónus Sándor fazekas népi iparművész kiállítása a Julász Gyula művelődési központban, augusztus 20-ig.

Kátai Mihály festőművész tárlata a Közművelődési Palota kupolájában, augusztus 28-ig.

Szép könyv '76 kiállítása a Technika Házában, augusztus 11-ig.

A természettudományok Szegeden. Kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 21-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai.

Muzsikáló udvar

Ruha István és a Szegedi Kamarazenekar

Szél sem rezdült szerda este, a csellista kottalapja mégis rakoncátlan táncot járt a szegedi tanácsház Muzsikáló udvarán. A kamarazenekar fölvonult, learatatta a bemutatkozásért illő udvariasság tapsokat, aztán a hangoláshál kiderült, hiába cipekedtek dobogóra a filharmonia friss szerzeményű csembalójával, Pál Tamás nem játszhatta rajta a continuót (az ügynevezett „folytonos basszus” szólamot). Eme apró, bár kétségtelenül bosszantó, figyelmetlenségnek kellene betudni, hogy az együttes első félédei szereplését hűvösen fogadta a publikum?

Nehéz gondolni másra, hiszen szimfonikusaink tizenkét

tagú vonóskarát a fentiek dacára sem hallottam még ilyen jól játszani. A program is érdekes, mi több, zene-történelmi jellegzetességű volt — a tolmácsolás színvonala sem hagyott kívánnivalót. Concerto grossót játszottak Corellitól (g-moll) és Händeltől (F-dúr), a klasszikus versenyművek historikus előzményének azt a műfaját, aminek általunk ismert formáját éppen Corelli teremtette meg, s amelynek felvirágztatásában Händel is tőle merített. Pál Tamás dirigálása szuggesztív, a tipikus kontraszthatások szemléletes érzékeltetésével ragadta magával az együttest (koncertmester: Rákosi Géza). A Szegedi Kamarazenekar egyre letisztultabb, kifinomultabb hangzásképe sok örömet szerezhet még a barokk muzsika híveinek.

Az est második részét a romániai Ruha István vendégitéka avatta ünnepivé. A rokonszenves és kitűnő hegedűs visszatérő művésze a Muzsikáló udvaroknak: ezúttal a műsor hivatalos szakaszában Bach E-dúr versenyének szólóját játszotta (olyan művet tehát, amely a concerto grossók örököse, ezért is a lelkes dicséret a programért) — majd persze a ráadásokat. Ruha István póztalanul, sallangmentesen, olyan emocionális gazdagsággal dalol hangszere, hogy eltűnik a mesterség minden megszenvedett tartozéka, nincs technikai ötlelet és szerénytelen magamutogatás, játéka nyomán a zene tárlukozik fel, ősi természeti szépségében, tisztán.

N. I.

A cigánybárót próbálják

Rendező: Horváth Zoltán

„A színésznek nem feltétlenül szükséges minden darabban benne lenni, csak abban, amiben játszik.” A felirat a Szegedi Nemzeti Színház társalgójában hirdeti a színészmesterség egyik alapigazságát. A felirat alatt szól a zongora. Előtte áll, vezényel, énekel, hadonászik — a rendező.

Az énekes-színészek Horváth Zoltán vezényletével A cigánybárót próbálják. Valóban vezényletével, hiszen a darab partitúráját nézve dirigálja a civilruhás stábot.

— Huszonegy évad. Négy város: Miskolc, Debrecen, Pécs; négy éve vagyok Szegeden.

— A legutóbbi munka? — Németh Amadé Villon című operájának bemutatója. Az előadás jó kritikát kapott.

— A huszonegyes tehát nyereszám a pályán.

— Ahogy vesszük. Nincs vége a szezonnak. A cigánybáró rendezése még hátra van a szabadtéri játékokon. — Sikerdarab. Akárhány-szor színpadra kerül, táblás házakat vonz.

Horváth Zoltán, a Szegedi Nemzeti Színház opera főrendezője elmosolyodik:

— Arra törekszünk, hogy még nagyobb sikert hozzon. Kérésinkre Abodó Béla igazított a dialógusokon; a régi szövegről lefújta a port, maibbá, élvezhetőbbé tette.

— Rendez a televízióban is, a szabadtéri játékokon is.

— En úgy mondom: arc-közben és arcok nélkül.

— Különbőség?

— A tévében a részletek fontosabbak, a nagyszínpadon a tér bejátszása. A szabadtéren szinte festői szerkesztésre van szükség, a szereplők mozgásának megtervezéséhez. Állandóan jelen kell lennie egy olyan képnek, ami dinamikus és látványos is.

— És ha csak egy szereplő van a színen?

— Akkor is. Ilyen esetekben a világítási effektusok segítenek.

— Hogyan készül a rendező az opera, a daljáték bemutatójára?

— Elolvassa a partitúrát. A partitúra tulajdonképpen rendezőpéldány — szerintem. Abban minden benne van.

— Azt mondják, minden rendezőnek van legalább egy vesszőparipája.

— Az enyém az operai színjátszás. A zenedramák

Horváth Zoltán figyel a próbát

zöme romantikus korban született, librettóik romantikus történetek, s miután az operaszínpad konzervatívabb, az énekesek sok dolgot megőriztek nemzedékeken át abból a régi színjátszó stíusból. Pedig minden drámában — az opera sem kivétel — hiteleset kell nyújtani. A legfontosabb a teljes élmény megteremtése. Úgy veszem észre, hogy igen sokat segít az operai színjátszás ügyén, ha az énekesek modern operákban játszanak, ez visszatérhet aztán, hihetőbbé teszi a romantikus szerepekben is az alakításait.

A székekkel, lócékkal jelzett színpadon a színészek közben igyekeznek „benne lenni” ebben a darabban. Gregor József kockás, rövid ujjú ingében már Zsupánként komédiázik.

— Két évtized alatt szinte minden jelentős operával találkozok egy rendező, néhányval többször is. Hogyan tud mindig újat mondani?

— Ha nyitott marad, élményeket gyűjt. Én nagyon sok előadást nézek meg itthon is, külföldön is. Szeretek új szemlélettel találkozni, vitatkozni velük. Néha még extrémnek tűnő dolgok is lehetnek termékenyítő hatásúak. Védekezni kell a betokosodás ellen. Csak így lehet mai színházat játszani — mai embereknek.

A bizonyosság az elmon-

dottakra: Horváth Zoltán hatezer kilométeres európai körútról érkezett a próbákra:

— Párizsban egy csodálatos Tartuffe előadást láttam, és a Louvre udvarán a Párizsi Opera balettkarát. A Rettegett Ivánt táncolták. A másik nagy nyári élmény a Bajazzók és a Parasztbecsület előadásai a veronai arénumban Placido Domingóval.

Petri Ferenc

Két Amneris

Liebmann Beia felvétele

Verdi Aidája 1962-ben ment először a felújított Szegedi Szabadtéri Játékokon. Az akkori parádés szereposztásban Amneris a román Zenaida Pally volt. Képeinken ugyanabban a jelenetben és pózban látható az egykori királyi lány (főnt), és a mai: Gisela Schröter, a Drezdai Operaház művésze.

